

Don Arturo

Quan calia capejar un dels freqüents temporals que assoleixen en època hivernal la zona de les illes Bermudes-Açores, pas obligat per als velers en ruta de tornada a Espanya, es veia el capità Mas quasi constantment situat al costat de la bitàcola, amb la seva gorra de plat encasquetada al revés per tal que no se la hi endugués el vent, mentre que atent a tot, dirigia amb serenitat les maniobres adients. Valent, audaç com pocs, infonia a la tripulació ànims i seguretat, fent-los oblidar el seu caràcter un xic agre.

Artur Mas i Reig, natural de Vilassar de Mar, fill d'una família de navegants molt arrelada al poble, va néixer l'any 1852. Va quedar orfe de pare quan només tenia onze anys, i per aquesta trista circumstància ell i els seus cinc germans foren acollits amb paternal cura pel seu oncle Pere Mas i

Roig, el cèlebre i mític capità conegut amb el sobrenom de Pigat, de qui tant s'ha escrit i comentat.

Després de fer els seus estudis primaris va ingressar a la carrera de nàutica, tan en voga llavors, i va obrir-se camí en aquells temps difícils a base de serietat i de bon fer. Obtingué el títol de pilot en l'examen que va passar a l'Apostadero de L'Havana l'any 1875, i el de capità a Cartagena cap al 1880. El seu full de serveis és molt complet i interessant. Aquí en transcrivim una curta mostra:

- 1876 Pilot de la corbeta *Tuya*.
- 1878 Pilot del bergantí-goleta *Cleofé*.
- 1879 Pilot del bergantí *Ataúlfo*.
- 1880 Pilot de la corbeta *Pepita*.
- 1883 Capità de la corbeta *Sunrise*.

El juny de l'any 1884 pot entrar al servei de la gran naviliera vilassarenca «Nicolás Mir i Cía.», popularment més coneguda pel nom de Ca la Droga, i embarca en el bergantí-goleta *Alfredo* com a pilot; en aquest veler va realitzar durant alguns anys viatges seguits en l'anomenada «carrera del tasajo». El 1888 ascendeix a capità efectiu, i continua en el mateix vaixell. El 24 d'agost de 1891, mentre és al port uruguaià de Montevideo, és traslladat a la corbeta *Sebastiana*, també de la mateixa naviliera; aquesta nau és de procedència anglesa, construïda a les drassanes de Sunderland el 1873, i de 652 tones. Amb referència en aquesta embarcació podem dir que era com la nau capitana per la seva anadura, facilitat de maniobra i el rendiment en tots els aspectes que contínuament els oferia. Com a nota sentimental diguem que els armadors van donar-li el nom de *Sebastiana* en memòria d'una filla de molt pocs anys que se'ls havia mort.

El capità Mas va navegar amb èxit i gairebé sense interrupció en aquesta corbeta i sempre en la línia del «tasajo» fins al 1904, quan per una greu malaltia va haver de desembarcar al port de Cadis, i va acomiadar-se de la mar.

L'any 1905, en part recuperat, juntament amb un seu familiar va formar societat a Barcelona en una empresa dedicada a la compra i venda de deixalles de cotó. L'any 1917 es retira definitivament d'aquesta seva nova vida comercial. Però més endavant encara participà activament en la direcció de la coneguda «Mina Vella», i a més, com a enemic que era de la inactivitat, va exercir el càrrec de regidor del nostre Ajuntament.

Ja ancià, la mort de la seva muller va afectar-lo tant que li va produir una depressió de la qual ja no va recuperar-se.

A mi, encara que llavors jo només era un adolescent, em tractava sempre amb una gran deferència, segurament per

Artur Mas i Reig
a l'edat d'uns 30 anys

l'amistat que hi havia entre les nostres respectives famílies.

El trist atzar va voler que la darrera vegada que vaig tenir ocasió de conversar-hi fou precisament al cementiri, davant del nínxol de la seva fidel companya. Era el gener de l'any 1937; va semblar-me molt desmillorat i abatut. Al cap de dos mesos va produir-se el seu òbit.

Reposi en pau, Don Arturo.

A. M. S.

La corbeta "Sebastiana".

FONTS:

Dades facilitades per la família Mas Bernet.

Comentaris personals rebuts del qui havia estat alumne de Nàutica amb plaça de mariner a la corbeta *Sebastiana* sota les ordres de Don Artur Mas i Roig durant 1899-1901, Agustí Martín i Soler.

NOTA: La «carrera del tasajo» de què tant es parla sempre, era la més tradicional en la marina velera de tot el Maresme, la de més avatars i la més llarga: el seu periple s'acostava a les 20.000 milles marines (uns 37.000 quilòmetres), i recorria la Mediterrània, La Plata, Cuba, Estats Units i la Mediterrània.

SINGLADURES

Butlletí del Museu Municipal de Vilassar de Mar

Número 6 · Desembre del 1988

Edita: Museu Municipal de Vilassar de Mar

Adreça provisional: Casa de la Vila
Plaça de l'Ajuntament, 6

Impressió: Impremta EL VAIXELL
c/. Font de la Teula, 13 · Vilassar de Dalt

Donatius

D'ençà de la publicació de l'anterior butlletí *Singladures* el Museu ha rebut els següents donatius:

Més de 150 clixés fotogràfics d'entre els anys 1898 i 1913, la majoria vistes de Vilassar de Mar i dels seus entorns, obra del senyor Felicià Sust i Vives, donació dels seus fills.

També de les germanes Joaquina i Rosa Sust, documentació diversa d'interès local, entre d'altres un exemplar de l'obra de Jeroni Anyé i Casanovas *Trisección del ángulo rectilíneo, su teoría y resolución*, de 28 pàgines, imprès a Vilassar de Mar l'any 1911.

Sèrie de pergamins de l'heretat de Can Carbonell del Sant Crist que abracen des de mitjan segle XIV (1343) fins a finals del segle XVII, i també alguns petits llibres d'oracions del segle XVIII, donats per la família Leonart-Carbonell.

Una caixa de fusta plena d'eines de fuster de començaments d'aquest segle, donació de la senyora Teresa Miquel i Ribas, i que havien estat del seu pare.

A tots, el més sincer agraïment.